

Vergaderjaar 2016–2017

34 708

EU-voorstel: Commissiemededeling Bouwen aan een Europese data-economie COM(2017)9¹

A

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 31 maart 2017

De leden van de vaste commissies voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad², voor Veiligheid en Justitie³ en voor Economische Zaken⁴ hebben kennisgenomen van de mededeling van de Europese Commissie getiteld *Bouwen aan een Europese Dataeconomie*.⁵ Naar aanleiding van deze mededeling is op 1 maart 2017 een brief gestuurd aan de Minister van Economische Zaken.

De Minister heeft op 30 maart 2017 gereageerd.

De commissies brengen bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier voor dit verslag,
Van Dooren

¹ Het COM-document is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

² Samenstelling **Immigratie en Asiel/JBZ-raad**:

Engels (D66), Van Bijsterveld (CDA), Duthler (VVD), Ten Hoeve (OSF), Schaap (VVD), Strik (GL) (*vice-voorzitter*), Knip (VVD), Beuving (PvdA), Faber-van de Klashorst (PVV), Schouwenaar (VVD), Schrijver (PvdA), Gerkens (SP), Bredenoord (D66), Dercksen (PVV) (*voorzitter*), D.J.H. van Dijk (SGP), Van Hattem (PVV), Knapen (CDA), Nooren (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Rombouts (CDA), vac. (50PLUS), Stienen (D66), Teunissen (PvdD), Bikker (CU), Wezel (SP), Overbeek (SP).

³ Samenstelling **Veiligheid en Justitie**:

Kox (SP), Engels (D66), Nagel (50PLUS), Ruers (SP), Van Bijsterveld (CDA) (*vice-voorzitter*), Duthler (VVD) (*voorzitter*), Ten Hoeve (OSF), Koffeman (PvdD), Strik (GL), Knip (VVD), Backer (D66), Barth (PvdA), Beuving (PvdA), Hoekstra (CDA), Schouwenaar (VVD), Schrijver (PvdA), Van Strien (PVV), Kok (PVV), Bredenoord (D66), Dercksen (PVV), D.J.H. van Dijk (SGP), Van Rij (CDA), Rombouts (CDA), Van de Ven (VVD), Wezel (SP), Bikker (CU).

⁴ Samenstelling **Economische Zaken**:

Ten Hoeve (OSF), Huijbregts-Schiedon (VVD), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Schaap (VVD), Flierman (CDA), Barth (PvdA), Ester (CU), Postema (PvdA), Vos (GL), Kok (PVV) (*vice-voorzitter*), P. van Dijk (PVV), Gerkens (SP) (*voorzitter*), Van Beek (PVV), Atsma (CDA), N.J.J. van Kesteren (CDA), vac. (VVD), Meijer (SP), Pijlman (D66), Prast (D66), Van Rij (CDA), vac. (50PLUS), Schalk (SGP), Schnabel (D66), Verheijen (PvdA), Klip-Martin (VVD), Overbeek (SP).

⁵ COM(2017)9; zie voor de behandeling in de Eerste Kamer dossier E170004 op www.europapoort.nl.

BRIEF VAN DE VOorzITTERS VAN DE VASTE COMMISSIES VOOR IMMIGRATIE EN ASIEL / JBZ-RAAD, VOOR VEILIGHEID EN JUSTITIE EN VOOR ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Minister van Economische Zaken

Den Haag, 1 maart 2017

De leden van de vaste commissies voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad, Veiligheid en Justitie en Economische Zaken hebben met belangstelling kennisgenomen van de mededeling van de Europese Commissie getiteld *Bouwen aan een Europese Dataeconomie*.⁶ De leden van de **PvdA**-fractie hebben naar aanleiding van deze mededeling de volgende vragen en opmerkingen.

Belang van een sterke Europese dataeconomie

In de mededeling wordt het belang van een sterke Europese dataeconomie onderstreept, zowel in termen van het vrije verkeer van data binnen de EU als van het op Europees niveau adequaat regelen van aspecten van privacy, consumentenbelangen, eerlijke concurrentie, eigendomsrechten en aansprakelijkheid. Onderschrijft u dit belang?

Gevolgen voor bestaande en toekomstige nationale wet- en regelgeving

Voorziet u, mede op basis van de ambitie en scope van de mededeling alsook het daarin geschetste tijdpad, problemen met bestaande en toekomstige nationale wet- en regelgeving ter zake? Zo ja, op welke onderdelen?

Ambitie van de Benelux op dit terrein

Tijdens de Benelux Top op 3 oktober 2016 hebben de drie premiers een gezamenlijke verklaring⁷ afgegeven waarin wordt gesproken over de ambitie om als Benelux het rolmodel te zijn voor de eengemaakte digitale markt in de Europese Unie. Hoe beoordeelt u deze ambitie in relatie tot de onderhavige Commissiemededeling? Welke mogelijkheden ziet u om in Benelux-verband op dit vlak daadwerkelijk een voorloperrol te spelen en/of als rolmodel te dienen, overeenkomstig artikel 350 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie?

Experimenteer- en testomgevingen

In de onderhavige Commissiemededeling wordt onder andere gesproken over de noodzaak om experimenteer- en testomgevingen in te richten. Voor wat betreft het aspect van de samenwerkende, verbonden en geautomatiseerde mobiliteit worden er in Benelux-verband initiatieven ontplooid om hiertoe een geschikte testomgeving in de vorm van een corridor tussen de drie landen te ontwikkelen. In de eerdergenoemde gezamenlijke verklaring van de Benelux Top op 3 oktober 2016 wordt in dit kader gesproken over een «Intelligent Transport System Corridor through the Benelux countries». Welke relatie heeft een dergelijke ITS corridor met de genoemde testomgeving? Bent u bereid om dergelijke initiatieven te ondersteunen en zo ja, hoe? Wordt daarbij ook de mogelijkheid van een dergelijke corridor tussen Nederland en Duitsland betrokken? Bent u tevens bereid in dit kader de mogelijkheden van financiering vanuit

⁶ COM(2017)9; zie voor de behandeling in de Eerste Kamer dossier E170004 op www.europapoort.nl.

⁷ Raadpleegbaar via: http://www.benelux.int/download_file/view/5707/5222/.

Horizon 2020 en het Europese fonds voor Strategische Investerings te betrekken?

De vaste commissies voor Immigratie & Asiel / JBZ-raad, Veiligheid en Justitie en Economische Zaken zien met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangen deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

De voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad,
G. Markuszower

De voorzitter van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,
A.W. Duthler

De voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken,
A.M.V. Gerkens

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 maart 2017

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de leden van de PvdA-fractie⁸ naar aanleiding van de mededeling van de Europese Commissie getiteld «Bouwen aan een Europese dataeconomie.»⁹

Belang van een sterke Europese dataeconomie

In de mededeling wordt het belang van een sterke Europese dataeconomie onderstreept, zowel in termen van het vrije verkeer van data binnen de EU als van het op Europees niveau adequaat regelen van aspecten van privacy, consumentenbelangen, eerlijke concurrentie, eigendomsrechten en aansprakelijkheid. Onderschrijft u dit belang?

Antwoord

Het belang van een sterke Europese dataeconomie voor de Nederlandse economie wordt door mij onderschreven. De Europese Commissie schat dat in 2015 de Europese dataeconomie al een waarde had van € 272 miljard. Nederland heeft een sterke digitale economie, de dataeconomie is hiervoor van fundamenteel belang. Het vrije dataverkeer binnen de Europese Unie (EU) is voor het Nederlandse bedrijfsleven nodig om te kunnen profiteren van de schaalvoordelen van een digitale eengemaakte markt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de mogelijkheden voor innovatieve start-ups: om te kunnen groeien hebben deze bedrijven toegang nodig tot een grotere markt dan Nederland kan bieden. Dit betekent ook dat er voor consumenten betere toegang tot de Europese markt van data-gerelateerde producten ontstaat en de consument meer gebruik kan maken van producten met grensoverschrijdend dataverkeer. Nederland heeft bovendien een goede uitgangspositie om te kunnen profiteren van een vrij dataverkeer vanwege onze sterke datacentersector en het grote internetknooppunt in Amsterdam (AMS-IX). Daar komt bij dat Nederland interessanter wordt als vestigingsland als er een goede aansluiting is bij de Europese dataeconomie. Een vrij dataverkeer en een gecoördineerd EU-beleid op de dataeconomie versterkt de rol van Nederland als «Digital Gateway to Europe». De dataeconomie kan niet goed floreren als de randvoorwaarden zoals privacybescherming, consumentenbelangen, eerlijke concurrentie, eigendomsrechten en aansprakelijkheid niet adequaat zijn geregeld. Daarnaast is het van belang dat er schadelijke marktmacht en afhankelijkheidsrelatie binnen de data-economie worden voorkomen. Momenteel wordt er in opdracht van mijn ministerie onderzoek gedaan naar mededinging en data, het resultaat wordt dit voorjaar verwacht. Vanwege het belang van de Europese dataeconomie voor het Nederlandse bedrijfsleven en de Nederlandse digitale economie is een Europees gecoördineerde aanpak essentieel.

Gevolgen voor bestaande en toekomstige nationale wet- en regelgeving

Voorziet u, mede op basis van de ambitie en scope van de mededeling alsook het daarin geschetste tijdspad, problemen met bestaande en toekomstige nationale wet- en regelgeving ter zake? Zo ja, op welke onderdelen?

⁸ Kenmerk: 160783u.

⁹ Dossierkenmerk: E170004, BNC-fiche kenmerk: COM(2017)9.

Antwoord

De mededeling kondigt geen wetgevende voorstellen aan. Ik voorzie daarom geen problemen met nationale wet- en regelgeving. De mededeling schetst wel een aantal oplossingsrichtingen waarbij de suggestie is dat mogelijke wetgevende instrumenten moeten worden geëxploreerd. De mededeling stelt dat er verder onderzoek moet worden gedaan naar de mogelijke uitdagingen in de Europese dataeconomie. Dit gaat de Commissie onder andere doen door met belanghebbenden in dialoog te gaan.

Ambitie van de Benelux op dit terrein

Tijdens de Benelux Top op 3 oktober 2016 hebben de drie premiers een gezamenlijke verklaring afgegeven waarin wordt gesproken over de ambitie om als Benelux het rolmodel te zijn voor de eengemaakte digitale markt in de Europese Unie. Hoe beoordeelt u deze ambitie in relatie tot de onderhavige Commissiemededeling? Welke mogelijkheden ziet u om in Benelux-verband op dit vlak daadwerkelijk een voorloperrol te spelen en/of als rolmodel te dienen, overeenkomstig artikel 350 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie?

Antwoord

Het is voor Nederland van belang om in de EU aandacht te hebben voor de dataeconomie. De Benelux kan hierin een voortrekkersrol spelen door gezamenlijk op te trekken in EU-verband en het onderwerp te agenderen. De dataeconomie wordt onder andere gekenmerkt door schaalgrootte, een gelijk speelveld op de gehele Europese markt is daarom van belang om Nederlandse bedrijven de mogelijkheid te geven deze schaalgrootte te bereiken. Het is daarom ook van belang om de uitdagingen rondom de dataeconomie op EU-niveau te agenderen, zodat eventuele beleidsstappen van lidstaten de Europese dataeconomie niet onnodig fragmenteren. Tijdens de Benelux Top van 3 oktober jl. is daarom gesproken over gezamenlijke initiatieven voor de ontwikkeling van een Digitale Benelux, als «slimme regio» binnen de EU. In Benelux-verband kan het voortouw genomen worden om obstakels weg te nemen in de digitale interne markt, bijvoorbeeld op gebied van e-commerce (online en mobiele betalingen, afhandeling van btw en postpakkettenbezorging). Onder het huidige Nederlandse Benelux-voorzitterschap wordt verder gewerkt aan de implementatie van deze initiatieven.

Experimenteer- en testomgevingen

In de onderhavige Commissiemededeling wordt onder andere gesproken over de noodzaak om experimenteer- en testomgevingen in te richten. Voor wat betreft het aspect van de samenwerkende, verbonden en geautomatiseerde mobiliteit worden er in Benelux-verband initiatieven ontplooid om hiertoe een geschikte testomgeving in de vorm van een corridor tussen de drie landen te ontwikkelen. In de eerdergenoemde gezamenlijke verklaring van de Benelux Top op 3 oktober 2016 wordt in dit kader gesproken over een «Intelligent Transport System Corridor through the Benelux countries». Welke relatie heeft een dergelijke ITS corridor met de genoemde testomgeving? Bent u bereid om dergelijke initiatieven te ondersteunen en zo ja, hoe? Wordt daarbij ook de mogelijkheid van een dergelijke corridor tussen Nederland en Duitsland betrokken? Bent u tevens bereid in dit kader de mogelijkheden van financiering vanuit Horizon 2020 en het Europese fonds voor Strategische Investerings te betrekken?

Antwoord

De Commissiemededeling spreekt over experimenteer- en testomgevingen voor de vraagstukken data-toegang en aansprakelijkheid, maar koppelt hier nog geen specifieke actie aan. De Commissie onderzoekt nog of financiering uit Horizon 2020 kan worden gebruikt voor het financieren van experimenten rondom de opkomende vraagstukken in de dataeconomie. Mogelijk leidt dit tot synergie met lopende trajecten en experimenten waarbij datatoegang en aansprakelijkheid een belangrijke rol spelen. Mogelijk dat daarbij ook ervaringen met ITS corridors worden benut. Echter data-toegang en aansprakelijkheid zijn slechts enkele aspecten van de ITS corridor-initiatieven. Voor experimenteer- en testruimte rondom datatoegang en aansprakelijkheid zie ik ook ITS Corridors in de Benelux en met Duitsland en Oostenrijk als relevante initiatieven en kijk ik uit naar de vervolgstappen van de Commissie rondom dit thema. Rijkswaterstaat voert projecten rondom ITS corridors uit, indien nodig kunnen voor toekomstige projecten nationale en Europese fondsen worden aangesproken.

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp